

Jubilant

doc. MUDr. Bohuslav Konopásek, CSc.

Doc. MUDr. Bohuslav Konopásek, CSc. se narodil 26. 10. 1943, letos se tedy dožívá velmi významného jubilea. Před řadou let, u sklenky vína, cestou na Košické onkologické dny, kam jsme oba každoročně rádi jezdili na vyzvané přednášky, jsme si dali slib: každé budoucí pětileté životní jubileum oslavíme tím, že o sobě navzájem napíšeme.

A vida! Už píšu potřetí! To jsme nepředpokládali, ani jeden z nás. Dožili jsme se požeňnaného věku a oba to bereme jako nezasloužený dar.

Doc. Konopásek promoval v r. 1968, nastoupil na Patofyziologický ústav FVL UK a v r. 1972 vyměnil experimentální vědeckou laboratorní práci za práci klinikou. Nastoupil totiž jako sekundární lékař na radioterapeutickou část Radiologické kliniky, která se za další nedlouhou dobu transformovala v Onkologickou kliniku. Onkologické klinice, jejíž se stal nezastupitelnou oporou, zůstal doc. Konopásek věrný dodnes.

Na klinice získal atestace z radioterapie 1. a 2. stupně, atestaci z klinické onkologie, stal se kandidátem věd a v r. 1990 habilitoval a získal titul docenta. Věnoval se výuce pregraduální i postgraduální. Publikoval řadu prací jako první autor, či spoluautor, byl autorem samostatných kapitol v řadě monografií a podílel se autorsky na vydání výukových skript pro mediky.

Ostatně před pěti lety jsem psala o všech jeho záslužných činnostech. Doc. Konopásek je dosud v pracovním procesu a klade si stále sebekritické otázky týkající se odborných možností onkologa vyššího věku. Skutečnost, kterou žije, nás přesvědčuje o jeho neutuchajícím svěžím a tvořivém duchu.

Zúčastňuje se pravidelně vizit na lůžkovém oddělení, je členem několika komplexních diagnosticko-terapeutických týmů. Je vedoucím ambulance druhého názoru (second opinion) či druhého čtení. Tato činnost je nesmírně odpovědná a náročná, jak vědomostně, tak komunikačně. Pro často tápající a zúzkostněné pacienty je to velká pomoc.

Své dlouholeté zkušenosti zúročil v práci na ambulanci onkologické prevence v Praze 5. Cílem je dohled nad onkologicky rizikovými jedinci a zajišťování jejich správné účasti ve screeningových programech s logickým napojením na Onkologickou kliniku.

Celý život měl velmi pěkný vztah k dětem a mladým lidem. Tato část naší populace je cílovou skupinou jeho zdravotně výchovných přednášek zaměřených na onkologickou prevenci a zdravý životní styl.

Jelikož je sám již seniorem, tak jeho osvětové přednášky pro seniory nepostrádají pochopení, šarm a vtip. Každým rokem pořádá týdenní letní setkání pro seniory se cvičením paměti a jógy. Sám přednáší o obecné onkologii a zásadách, jak onkologickým nemocem předcházet. Tato činnost je velmi záslužná, tím spíše, že starší jedinci jsou pod vlivem starších hledisek na onkologické choroby. Při rozpravě s nimi je třeba velmi citlivý přístup, aby výklad nemohl být vnímán jako deprimující.

Nejprekvapivější činností oslavence je funkce nemocničního ombudsmana, kterou vykonává již 4 roky. Úřední hodiny má 2x týdně, vyřizuje stížnosti nemocných, podávaných většinou písemně. Nežádka stěžovatelé vyžadují i osobní setkání. Posláním ombudsmana je ochrana práv pacientů a poskytnutí pomoci nemocným či jejich rodinám při řešení situací vzniklých v procesu diagnostiky a léčby v lůžkové a ambulantní sféře. Cílem je zvyšování kvality a bezpečí zdravotní služby vedoucí k maximální spokojenosti pacienta. Nemocní, zejména chroničtí, bývají často nespokojeni s vývojem své choroby a často se domnívají, že příčinou jsou chyby a omyly v léčbě. Není překvapivé, že příčiny nejsou v nedostatku erudice zdravotníků, ale většinou jde o chyby v komunikaci. Po vysvětlení a pohovoru s ombudsmanem – v tomto případě s velmi zkušeným a komunikačně zdatným lékařem – většinou mezi oběma stranami dojde k dohodě, eventuálně k vzájemné omluvě.

Nebyl by to doc. Konopásek, aby neměl z této činnosti i úsměvnou příhodu.

Do místnosti vstoupil dobře vypadající muž, který zmateně líčil své stížnosti na ambulantní vyšetření. Po delším pohovoru se objasnila pravá příčina návštěvy onoho muže. Ombudsmana zřejmě považoval za movitého člověka s velmi vysokým platem a tak přišel žádat o půjčku 10 000 Kč. Po spatření zděšeného a do rozpaků přivedeného ombudsmana obličej snížil svůj požadavek na 6 000 Kč. Na tuto situaci nepřipravený, ale přesto velmi pohotový doc. Konopásek ukázal žadateli svou peněženku, ve které byly dvě stokrunky. „Pane“, řekl ombudsman, „vedl jste mě do úzkých, ale dám Vám jednu stokrunku a nemusíte mi ji vracet“. Stěžovatel bankovku s uspokojením přijal a ve dveřích se ještě otočil s otázkou: „Tu druhou stovku byste mi nedal?“ I takové příhody může zažít ombudsman.

Doc. Konopásek stále trvá na tom, že lékař má pacientovi věnovat dostatečný čas (alespoň půl hodiny až hodinu) tak, aby získal jeho důvěru, projevil svou empatii a vyslechl nemocného, který si přišel pohovořit o své nemoci. Na této zásadě tvrdošijně trvá většinu svého života a zmiňuje ji ve svých přednáškách jak pro mediky, tak doškolence.

Za léta, která oslavence znám, vím, že empatii a hluboké pochopení pro pacienty skutečně má, je vnímavý k potřebám nemocných a dovede nastolit atmosféru blízkosti s důvěrou. V naší dnešní uspěchané době si lze jen přát, aby tyto vlastnosti byly v hledáčku mladých kolegů a aby si vzali z plodného života jubilanta příklad.

Bobe, přeji ti „mnoga ljeta“, hodně zdraví, štěstí, psychofyzickou pohodu a neutuchajícího mladého ducha.

prof. MUDr. Jitka Abrahámová, DrSc.